

experience of heuristic education: organization on the new basis of cognitive, creative and research work of students, including the lectures of direct action as fundamentally new dialogic educational and cognitive structures of active reading, discussion and creation with the teacher of their own detailed and reduced effective knowledge; at the seminars and practical classes where students mainly present and defend their own professional and creative products; in reorganized pedagogical practice of active interaction of students with scholars and teachers-experimenters, with the development of professional skills in the creation and diagnostics of significant for them and for school educational developments, projects, articles on the results of the work of educational publications and others.

The measures for the solution of revealed major problems in training of the future teachers, especially the creation of innovative and democratic educational environment with the introduction of the new requirements for academic freedom and responsibilities of students and teachers are offered in this scientific work. Besides, the introduction of the new forms of lectures and practical classes (in time and methodological dimensions), new approaches to continuous pedagogical practice, evaluation of the students for the quality of created professional educational products, creation of the necessary conditions (according to the requirements of the Bologna process) for organization and control of students' independent work by the teachers are suggested in this article.

Key words: *future teacher, professional and creative preparation, heuristic education, direct action lectures, educational products, criteria, professional and creative self-implementation.*

УДК 37.091.3:784

Лю Цзя

Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
ORCID ID 0000-0002-4234-4018

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВОКАЛЬНО-ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ МАГІСТРАТУРИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ

У статті здійснено теоретичний аналіз вокально-фахової підготовки студентів магістратури до інноваційної діяльності; розкрито впливові наукові підходи (філософський, педагогічний, культурологічний, мистецтвознавчий), на основі яких узагальнено зміст понять «професійна підготовка», «мистецька підготовка», «музична підготовка», «вокально-фахова підготовка». З метою поширення теоретико-методологічної бази запропоновано авторське тлумачення поняття «підготовка студентів магістратури до використання інноваційних методів навчання».

Ключові слова: *теоретичний аналіз, вокально-фахова підготовка, студенти магістратури, інноваційні методи навчання, професійна підготовка, мистецька підготовка, музична підготовка, майбутні співаки.*

Постановка проблеми. Ефективним інструментом розвитку суспільства є підготовка висококваліфікованих кадрів з різних спеціальностей, процес якого досліджують із загальнонаукових,

філософських, музикознавчих, музично-педагогічних та соціокультурних позицій. Поняття «професійна підготовка» широко вживають у науковій теорії й практиці, воно має широкий спектр дефініцій, у яких інтегровано особливості різних наукових і окремо фахових галузей, що відповідає, за Н. Гуральник, системному науковому аналізу [2, с. 23]. Широке використання терміну «професійна підготовка» в науковій і галузевій літературі визначило головне завдання статті – систематизувати наукові підходи щодо інтерпретації його змісту; визначити сутність ключових понять дослідження – «професійна підготовка», «мистецька підготовка», «музична підготовка», «вокально-фахова підготовка», «підготовка студентів магістратури до використання інноваційних методів навчання», що зумовлено різними підходами до аналізу певних явищ та необхідністю їх узагальнення й систематизації.

Аналіз актуальних досліджень. Проблеми підготовки вокалістів на різних рівнях музичної освіти розкрито в працях українських науковців: інноваційні технології музично-педагогічної освіти (Е. Абдуллін, О. Єременко, Е. Кучменко, Г. Падалка, Г. Побережна, О. Ростовський, О. Рудницька, В. Шульгіна, О. Щолокова та ін.); методичні рекомендації щодо підготовки вокалістів (В. Антонюк, Н. Гребенюк, Л. Дмитрієв, Ю. Юцевич та ін.); специфіка співацької діяльності вчителя зі школярами (Л. Василенко, В. Ємельянов, О. Комісаров, К. Матвєєва, А. Менабені, Д. Огороднов та ін.) тощо.

До вивчення особливостей вокально-фахової підготовки студентів із КНР зверталися китайські дослідники (Гу Юй Мей, Ма Ге Шунь, Сюй Дин Чжун, Чжан Цзянь Го, Чжау Сон Жу, Чжоу Лі, Чжоу Чжен Сун, Шен Сіан, Юй Тен Ган, Ян Хун Нянь та ін.), проте їх наукові праці висвітлюють лише окремі аспекти цього процесу.

Аналіз вітчизняної й зарубіжної спеціалізованої літератури і дисертаційних робіт, що висвітлюють актуальні питання підготовки вокалістів, дає підстави констатувати, що ґрунтовного педагогічного дослідження, у якому було б розглянуто методика підготовки студентів магістратури до використання інноваційних методів у майбутній вокально-фаховій діяльності, обмаль.

Мета статті – проаналізувати зміст поняття «підготовка студентів магістратури до використання інноваційних методів навчання», систематизувати наукові підходи щодо визначення цього процесу.

Методи дослідження. Для реалізації мети використано такі методи дослідження: *теоретичні*: вивчення й аналіз наукових джерел вітчизняних і зарубіжних дослідників з педагогіки, філософії, теорії культури, які стосуються проблем вокально-фахової підготовки студентів магістратури; історико-педагогічний – для визначення передумов та динаміки розвитку вокально-фахової підготовки в системі музичної освіти України; теоретико-

педагогічний – для визначення специфіки та змісту поняття «підготовка студентів магістратури до використання інноваційних методів у майбутній професійній діяльності»; описовий метод – під час групування, систематизації й інтерпретації фактів.

В Українському педагогічному словнику С. Гончаренка поняття «професійна підготовка» розглядається як дія зі значенням підготувати; запас знань, навичок, досвід тощо, набутий у процесі навчання, практичної діяльності [3, 241]. Дослідник висловлює людиноцентризьку позицію в контексті визначення терміну й наголошує на необхідності набуття професійного досвіду кожним громадянином як процесу озброєння людини знаннями, вміннями та навичками, необхідними для працівника певної галузі [3, 242]. Водночас поняття «професійна підготовка» автор розглядає як явище історичне, завдання й напрями якого змінюються внаслідок соціально-економічних трансформацій [там само, 364].

У філософському аспекті А. Мудрик виділяє чотири аспекти змістової характеристики професійної підготовки, що акумулює:

- ціннісні характеристики особистості;
- систему рівнів і профілів у навчальних закладах;
- процес руху від цілей до результату, суб'єкт-об'єктної та суб'єкт-суб'єктної взаємодії педагога з учнями, які в міру все більш активної, глибокої й усебічної участі у процесі навчання і учіння, виховання й самовиховання, розвитку й саморозвитку перетворюються з пасивного об'єкта діяльності вчителя на повноправного суб'єкта педагогічної взаємодії;
- результат, що фіксує факт присвоєння державою, суспільством і особистістю цінностей, що народжуються у процесі освітньої діяльності, які важливі для кожної людини, суспільства, держави, у цілому цивілізації, – писемність, освіченість, професійна компетентність, культура, менталітет [7].

Стає зрозумілим, що професійна підготовка охоплює комплекс культурних, соціальних, ментальних цінностей та особистісних, професійних якостей, які набуває людина у процесі навчання.

Цікавою з позиції теорії педагогіки є авторська класифікація О. Рудницької щодо системи професійної підготовки, сутність якої полягає в її розподілі на складові елементи, а саме: початкова, середня, вища, загальна та спеціальна [7]. Зміст професійної підготовки автор визначає в єдності виховання та навчання як організованих процесів цілеспрямованого впливу на особистість [там само]. І в цьому сенсі О. Рудницька пропонує тлумачити зміст поняття професійної підготовки як «процес та результат формування якостей особистості засобами навчання та виховання відповідно до норм духовної культури і цінностей суспільства» [там само]. А. Мудрик, запроваджуючи соціально-педагогічний підхід, пропонує інтерпретувати поняття професійна підготовка як «форму соціалізації людини, завданнями якої мають бути: формувати людину, адекватну вимогам суспільства й часу,

ростити, навчати і виховувати молодь з урахуванням соціальних умов, у яких вона житиме й працюватиме» [7, 176].

Узагальнюючи різні наукові підходи щодо визначення поняття *«професійна підготовка»*, зміст цього терміну інтерпретуємо як *полізмистовний, організований навчально-виховний процес, спрямований на всебічний розвиток особистості у певній освітній галузі*.

Розглядаючи мистецьку підготовку як самостійну галузь загальної освітньої системи, О. Рудницька визначає комплекс її особливостей, що полягають у зміні акцентів у співвідношенні типових діалогових пар, у яких пріоритетом стають:

- емоційність розвитку в його взаємозв'язку з розумовим;
- суб'єктивному чиннику осягнення художнього смислу поряд із засвоєнням об'єктивної інформації про мистецтво;
- образне мислення у взаємозв'язку з логічним;
- підсвідомий процес «осаяння», який супроводжується усвідомленням образного змісту мистецького твору;
- задоволення духовних потреб, а не прагматичне споживання мистецтва [5, 29].

О. Рудницька пропонує власну інтерпретацію поняття «мистецька підготовка», запроваджуючи мистецько-педагогічний підхід. За визначенням автора, – «це освітня галузь, спрямована на розвиток у людини спеціальних здібностей і смаку, естетичного досвіду й ціннісних орієнтацій, здатності до спілкування з художніми цінностями у процесі активної творчої діяльності та вдосконалення власної почуттєвої культури» [5, 34]. Нам імпонує визначення терміну «мистецька підготовка» О. Рудницької, у змісті якого схарактеризовано сутність та сфера впливу на особистість, галузь знань та процес їх засвоєння.

Стає зрозумілим, що мистецтво має широкий вектор впливу на особистість та може виступати основою розвитку творчої індивідуальності як майбутніх, так і працюючих педагогів різних мистецьких спеціальностей, у тому числі й викладачів інших профілів.

Г. Падалка пропонує власне визначення поняття мистецька підготовка – «це процес і результат освоєння суб'єктом істотних властивостей навколишньої дійсності, відтвореної в художніх образах» [8, 3]. На думку дослідниці, змістом мистецької підготовки «виступає спрямована на загальний і художній розвиток особистості система педагогічно адаптованих художньо-практичних умінь, навичок, знань, досвіду ціннісного ставлення до мистецтва, досвіду творчої діяльності» [там само]. Проте авторка висловлює критичну думку щодо розвитку мистецької підготовки в сучасному культуроосвітньому просторі, свідчить про її відірваність від суспільного загалу, системи загальної шкільної освіти та невизначеність соціального статусу з боку науковців. Ми поділяємо думку дослідниці про те, що «саме

мистецька підготовка містить важелі розвитку тих якостей і властивостей людини, що визначають собою спосіб її буття у світі» [8, 4], тому заслуговує на відповідну соціальну та наукову оцінку як феномена, що впливає на процес формування «пізнавальних інтересів особистості, її знання про всесвіт, причому не тільки інтелектуальне охоплення подій, а й, головне, здатність до проникнення в їх емоційний підтекст» [там само].

Спираючись на думку дослідниці, зауважимо, що згідно з гуманістичним підходом, сучасна модель мистецької підготовки в системі вищої освіти має поєднувати національні культурні надбання, теоретичні доробки української педагогіки, досвід поколінь у широкому сенсі. Вона повинна враховувати ментальні особливості суспільства-нації, відповідати характеру українського громадянина та його світогляду. Однак, у зміст сучасної моделі мистецької підготовки мають увійти креативні технології навчання, які існують в освітніх системах європейських країн. Ми погоджуємося з висновком авторки, яка вважає, що подальший розвиток вітчизняної практики мистецької підготовки полягає в її фундаменталізації, необхідності наповнення її змісту актуальними знаннями для педагогіки мистецтва і мистецтвознавства.

Дослідниця Г. Падалка у процесі теоретичного аналізу мистецької підготовки визначила функції мистецтва як основи навчання та виховання в межах певної освітньої галузі, а саме:

1. Це сфера творчої діяльності, яка спрямована на осмислення світу й оцінку місця людини в ньому, отримання знання про буття і стосунки людей, що виражає ціннісне та естетичне ставлення до цих явищ і об'єктивується в художніх образах. Це – царина культури, де відображення суб'єкта «в матерії» є образом, який він створює «за законами краси», відповідно до певних естетичних ідеалів, які концентровано виражають естетичне та водночас енциклопедично втілюють історичний досвід людства, світоглядні орієнтири. Разом із тим, мистецтво є особистісною формою відображення оточуючого світу, процесом і результатом творчості митців, утіленням і вираженням їхньої творчої індивідуальності.

2. Має потужний педагогічний потенціал завдяки своїм функціям: дидактичній, виховній, розвивальній, соціалізуючій, професіоналізуючій. Крім того, кожну іншу його функцію можна використати в педагогічних цілях, за умови методично грамотного впровадження мистецтва до навчально-виховного процесу різних закладів освіти.

3. Мистецтво може розглядатися як методологія навчання і виховання учнів і студентів, детермінанта національної й соціокультурної ідентифікації, соціалізації та індивідуалізації їхньої особистості, компонент змісту загальної та професійної освіти, чинник її гуманізації, засіб навчально-виховної роботи в навчальних закладах усіх типів і рівнів акредитації, елемент естетико-розвивального середовища цих закладів.

4. Обґрунтуванням та теоретичною систематизацією науково-педагогічних знань про використання педагогічного потенціалу мистецтва в освіті, дослідженням і вдосконаленням практичної педагогічної діяльності з організації навчально-виховної роботи в закладах освіти засобом мистецтва має займатися самостійна педагогічна галузь – педагогіка мистецтва, основними категоріями якої є «художній образ», «художня картина світу», «художня концепція людини», «художньо-творча діяльність», «цілісна гармонійна особистість» [8].

Стає зрозумілим, що мистецтво має широкий вектор впливу на особистість та може виступати основою розвитку творчої індивідуальності як майбутніх, так і працюючих педагогів різних мистецьких спеціальностей, у тому числі й викладачів інших профілів.

Актуальним напрямом методологічних пошуків у сфері мистецької підготовки стає дискурс щодо розвитку її окремих складових. Так, протягом другої половини ХХ століття увагу мистецтвознавців та педагогів сфокусовано на явище музичної підготовки.

Визначення поняття «музична підготовка» представлено в роботі О. Ростовського «Теорія та методика музичної освіти» [9]. Автор на основі співставлення музично-педагогічних категорій (музичний розвиток, музичне навчання, музичне виховання), які в колах науковців характеризуються як синоніми, пропонує власну інтерпретацію змісту терміну «музична підготовка».

Так, музичне навчання, за О. Ростовським, – «це процес взаємодії вчителя й учнів з метою передачі одним і засвоєння іншими досвіду музичної діяльності як складової змісту соціального досвіду» [9, 11]. Під поняттям музичне виховання автор розуміє «цілеспрямоване формування естетичного, ціннісного, особистісного ставлення учнів до явищ музичного мистецтва» [там само]. Музичний розвиток – «це процес і результат розвитку музично-творчих здібностей особистості, що виводить його на якісно новий рівень музичної діяльності» [там само].

На основі визначення змісту музично-педагогічних термінів автор доводить подібність категорій музичного навчання й музичного виховання [там само]. Проте, вважаємо, що відмінність полягає у принципах їх запровадження в навчальний процес. У першому випадку, навчальний процес спрямований на засвоєння знань учнем, а в другому, – на формування його естетичного смаку, аналізу музичних творів, емоційного тону, усвідомлення зразків мистецтва як ціннісних категорій. О. Ростовський справедливо зазначає, що обидва поняття або їх чергування в навчальному процесі відбувається згідно з завданнями, які вирішуються в певний час [там само]. Не зважаючи на відмінність у сферах використання зазначених понять, ми дійшли висновку про їх органічну цілісність, яка полягає в технічній, технологічній та естетичній єдності

музичної діяльності. Адже процес опанування виконавською майстерністю не може бути зведено до суто технологічного засвоєння прийомів або вирішення технічних завдань музичного твору. Становлення майбутнього митця відбувається шляхом органічного поєднання, за О. Ростовським, «емоцій і розуму, свідомості й почуття» [9, 11]. У іншому випадку, на думку автора, музика втрачає функції, які характерні мистецтву.

Аналіз категорій музичного навчання, музичного виховання, музичного розвитку та їх визначення дав змогу О. Ростовському з'ясувати таке явище музичної педагогіки, як музична підготовка, під якою автор розуміє «процес і результат музичного навчання, виховання й розвитку як передумов активної музично-творчої діяльності учня» [там само]. Дійсно, музична підготовка як процес здійснюється шляхом накопичення арсеналу знань, умінь і навичок музичної діяльності, унаслідок якого відбувається професійне зростання музиканта, відтворюються його індивідуальні здібності емоційного та естетичного сприймання, художньої інтерпретації музики та її виконання. Показниками та результатами музичної підготовки стають музично-педагогічний досвід індивіда, комплекс знань та якість їх засвоєння.

Зазначимо, що система музичної підготовки складається з окремих структурних компонентів, які вирізняються за видами музичної діяльності: теоретичного, музикознавчого, інструментального, хорового, диригентського, вокального. Останній є предметом нашого дослідження, адже вокально-фахову практику розуміємо як невід'ємний складник музичної освіти.

Поняття «вокально-фахова підготовка» останнім часом широко використовують у галузі музикознавства, проте дослідник Ю. Болотов визнає, що у вітчизняному музикознавстві існує незначна кількість праць, присвячених музично-теоретичним аспектам вокальної галузі [1]. Розглядаючи вокально-фахову підготовку, Н. Жайворонок акцентує увагу на понятті «музичне виконавство», розкриваючи соціально-виховну функцію художньо-творчого процесу вокалістів [4, 11]. На думку автора, музичне виконавство – «це складник музичної культури, вид людської художньо-творчої діяльності; органічний засіб і спосіб переходу музики з текстуральної форми у звуковий режим, у процесі якого відбувається перетворення матеріальної й художньої субстанцій музичних творів у звукову реальність» [там само, 19].

У цьому сенсі О. Устименко-Косоріч розглядає музичне виконавство як самостійне явище, що має власні історичні витоки, видатних представників, соціокультурний статус і форми художньо-творчого виявлення, та ототожнює його з такими музично-педагогічними поняттями, як музично-виконавська діяльність, музично-виконавський процес [11].

Зазначені терміни безпосередньо пов'язані з феноменом музичного виконавства, становлять змістову компоненту понять, які висвітлюють процес формування виконавської майстерності майбутніх фахівців

музично-педагогічної справи, систему, у якій виховують співаків, а саме вокально-фахову підготовку.

Аналіз музикознавчих робіт дозволяє дійти висновку про те, що автори розглядають вокально-фахову підготовку скоріше як мистецький напрям, ніж як вид освітньої діяльності, тому, незважаючи на схожість наявних визначень змісту поняття «вокально-фахова підготовка», ми не можемо взяти їх за основу нашого дослідження, яке присвячено професійній підготовці фахівців вокального профілю. У зв'язку з цим, ми звузили аналіз лише до робіт науковців, які безпосередньо займаються проблемами підготовки співаків, з метою зіставлення їхніх позицій у визначенні цього явища.

Зазначимо, що в 90-х роках ХХ – на початку ХХІ століття значно активізується наукова думка щодо аналізу галузевих освітніх систем в історичному й теоретичному аспектах. В. Сумарокова підкреслює: «вокально-фахова підготовка вивчається на рівні особливих її елементів та їх зв'язків, типологічних рис», але «найбільш перспективним є дослідження цього феномену як цілісної системи, складного структурованого організму, у якому формується й удосконалюється професіоналізм» [10, 187].

Теоретичне осмислення феномена «вокально-фахова підготовка» з позиції музичної педагогіки дозволило С. Ліпській сфокусувати увагу на його процесуальному аспекті [6]. На думку дослідниці, «це багатоконпонентний, цілісний процес, спрямований на оволодіння певною системою музично-теоретичних знань і практично-виконавських навичок, формування художньо-естетичного досвіду й виконавської культури, що забезпечує досягнення найкращого результату в сприйнятті, розумінні, емоційному та інтелектуальному пізнанні музичного мистецтва, усебічний розвиток індивідуальних якостей і музичних здібностей кожного суб'єкта навчання, можливість його самореалізації в музично-виконавській творчості» [там само, 8].

Отже, ураховуючи наукові погляди дослідників, поняття «вокально-фахова підготовка» інтерпретуємо так: *це навчально-виховна система музикантів-співаків, які об'єднані у творчу спільноту для досягнення високого рівня професійної майстерності у сферах виконавства та педагогіки. Умовами ефективного забезпечення вокально-фахової підготовки, на нашу думку, мають стати: досконалість її організації, збереження традицій, послідовність упровадження інноваційних методів навчання.*

На основі аналізу концептуальних положень дослідників пропонуємо власну інтерпретацію поняття *підготовка студентів магістратури до використання інноваційних методів навчання: це складний, багаторівневий, багатоконпонентний процес із динамічною структурою та системою взаємопов'язаних мотиваційних, моральних, вольових, психічних та творчих якостей і здібностей суб'єктів*

навчального процесу, рівень опанування якими забезпечує ефективність та здатність усвідомлення студентами інноваційних методів навчання, стає механізмом їх використання в майбутній професійній діяльності.

Створення інноваційно-освітнього простору з метою підготовки студентів магістратури до використання інноваційних методів навчання дасть можливість створити позитивну мотивацію до вокально-фахової підготовки, підвищити інтелектуальний потенціал кожного студента, поліпшити їх успішність і підготувати до професійної діяльності.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Аналіз педагогічних, філософських та культурологічних наукових праць уможливив розкриття змісту таких понять, як: «професійна підготовка», «мистецька підготовка», «музична підготовка», «вокально-фахова підготовка». Результати теоретичного аналізу означених понять створили підґрунтя для визначення ключового поняття нашої роботи «підготовка студентів магістратури до використання інноваційних методів навчання», яке ми розуміємо як складний, багаторівневий, багатокomпонентний процес із динамічною структурою й системою взаємопов'язаних мотиваційних, моральних, вольових, психічних та творчих якостей та здібностей суб'єктів навчального процесу, рівень опанування якими забезпечує ефективність і здатність усвідомлення студентами інноваційних методів навчання, стає механізмом їх використання в майбутній професійній діяльності. Визначення означених термінів може поповнити теоретичну базу в галузі музичної педагогіки та мистецтвознавства, яка до сьогодні залишається на стадії розробки.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів процесу вокально-фахової підготовки студентів магістратури до використання інноваційних методів навчання, а, навпаки, відкриває перспективу для більш глибокого вивчення структурних компонентів, педагогічних умов, особливостей реалізації та вдосконалення цього процесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Болотов Ю. В. Исполнительская и педагогическая деятельность А. Н. Есиповой в контексте отечественного фортепианного искусства : автореф. дис. ... канд. искусствоведения : спец. 17.00.02 «Музыкальное искусство» / Ю. В. Болотов. – СПб., 2008. – 22 с.
2. Гуральник Н. П. Українська фортепіанна школа ХХ століття у контексті розвитку теорії і практики музичної освіти : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Гуральник Наталія Павлівна. – К., 2008. – 503 с.
3. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
4. Жайворонок Н. Б. Музичне виконавство як феномен музичної культури : дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.01 / Жайворонок Наталія Борисівна. – К., 2006. – 188 с.

5. Рудницька О. П. Педагогіка : загальна та мистецька : [навч. посіб.] / О. П. Рудницька. – Т. : Навч. кн. Богдан, 2005. – 360 с.
6. Ліпська С. Л. Методичні засади удосконалення музично-виконавської підготовки учнів в умовах позашкільної спеціалізованої освіти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія і методика музичного навчання» / С. Л. Ліпська. – К., 2007. – 20 с.
7. Мудрик А. В. Социальная педагогика : учеб. для студентов пед. вузов / под ред. В. А. Слостенина. – 3-е изд., испр. и доп. – М. : Академия, 2000. – 200 с.
8. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) / Г. М. Падалка. – К. : Освіта України, 2010. – 274 с.
9. Ростовський О. Я. Розвиток шкільної музичної освіти в Україні (XX – початок XXI ст.) / О. Я. Ростовський // Мистецька освіта в Україні : теорія і практика / О. П. Рудницька та ін. ; заг. ред. О. В. Михайличенко ; ред. Г. Ю. Ніколаї. – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2010. – С. 209–238.
10. Сумарокова В. Г. Виконавська школа як об'єкт дослідження : до визначення поняття / В. Г. Сумарокова // Наук. вісн. НМАУ ім. П. І. Чайковського : Музичне виконавство / ред. М. А. Давидов, В. Г. Сумарокова. – К., 2002. – Вип. 40. – С. 180–190.
11. Устименко-Косоріч О. А. Сербська баянно-акордеонна школа : історія та сучасність : монографія / О. А. Устименко-Косоріч. – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. – 352 с.

REFERENCES

1. Bolotov, Yu. V. (2008). *Ispolnitelskaia i pedagogicheskaia deiatelnost A. N. Yesipovoi v kontekste otechestvennogo fortepiannogo iskusstva [Performing and teaching activities of A. N. Esipova in the context of the domestic piano art]*. (Dissertation Abstract, Petersburg).
2. Huralnyk, N. P. (2008). *Ukrainska fortepianna shkola XX stolittia u konteksti rozvytku teorii i praktyky muzychnoi osvity [Ukrainian piano school of the twentieth century in the context of the theory and practice of music education]*. (Doctoral dissertation, Kyiv).
3. Honcharenko, S. U. (1997). *Ukrainskyi pedagogichnyi slovnyk [Ukrainian Pedagogical Dictionary]*. Kyiv: Lybid.
4. Zhaivoronok, N. B. (2006). *Muzychne vykonavstvo yak fenomen muzychnoi kultury [Musical performance as a phenomenon of musical culture]*. (Doctoral dissertation, Kyiv).
5. Rudnytska, O. P. (2005). *Pedahohika: zahalna ta mystetska [Pedagogy: general and artistic]*. Ternopil: Navch. kn. Bohdan.
6. Lipska, S. L. (2000). *Metodychni zasady udoskonalennia muzychno-vykonavskoi pidhotovky uchniv v umovakh pozashkilnoi spetsializovanoi osvity [Methodological principles of improvement of musical-performance training of students in the conditions of extracurricular special education]* (Dissertation Abstract, Kyiv).
7. Mudryk, A. V. (2000). *Sotsialnaia pedagogika [Social pedagogy]*. Moscow: Akademiia.
8. Padalka, H. M. (2010). *Pedahohika mystetstva (teoriia i metodyka vykladannia mystetskykh dystsyplin) [Art Pedagogy (theory and methodology of teaching artistic disciplines)]*. Kyiv: Osvita Ukrainy.
9. Rostovskyi, O. Ya. (2010). *Rozvytok shkilnoi muzychnoi osvity v Ukraini (XX – nachatok XXI st.) [The development of school music education in Ukraine (XX – beginning of the XXI century)]*. In A. P. Rudnytska, A. V. Mihailychenko, H. Yu. Nicolai (Eds.). *Mystetska osvita v Ukraini: teoriia i praktyka* (pp. 209 – 238). Sumy: SumDPU imeni A. S. Makarenka.

10. Sumarokova, V. H. (2002). Vykonavska shkola yak ob'ekt doslidzhennia: do vyznachennia poniattia [Performing school as an object of study: the definition]. In M. A. Davydov, V. H. Sumarokova *Nauk. visn. NMAU im. P. I. Chaikovskoho: Muzychne vykonavstvo*, Vol. 40, (pp. 180–190). Kyiv.

11. Ustymenko-Kosorych, O. A. (2013). *Serbska baianno-akordeonna shkola: istoriia ta suchasnist* [Serbian accordion school: history and modernity]. Luhansk: Vyd-vo DZ "LNU imeni Tarasa Shevchenka".

РЕЗЮМЕ

Лю Цзя. Теоретический анализ вокально-профессиональной подготовки студентов магистратуры к использованию инновационных методов обучения.

В статье осуществлен теоретический анализ вокально-профессиональной подготовки студентов магистратуры к инновационной деятельности; раскрыты влиятельные научные подходы (философский, педагогический, культурологический, искусствоведческий), на основе которых представлен обобщающий анализ содержания понятий «профессиональная подготовка», «художественная подготовка», «музыкальная подготовка», «вокально-профессиональная подготовка». С целью обогащения теоретико-методологической базы предложено авторское толкование понятия «подготовка студентов магистратуры к использованию инновационных методов обучения».

Ключевые слова: теоретический анализ, вокально-профессиональная подготовка, студенты магистратуры, инновационные методы обучения, профессиональная подготовка, художественная подготовка, музыкальная подготовка, будущие певцы.

SUMMARY

Liu Jia. Theoretical analysis of graduate students' vocal training to the use of innovative teaching methods.

The article proposes a theoretical analysis of graduate students' vocal training to innovative activity; influential scientific approaches (philosophical, pedagogical, cultural, art criticism) are revealed, on the basis of which a synthesis and analysis of the concepts of "training", "artistic training", "musical training", "vocal-training" are conducted. In order to enrich the theoretical and methodological framework the author suggested interpretation of the concept of "training graduate students to the use of innovative teaching methods".

Based on the analysis of the conceptual provisions researchers offer their own interpretation of the concept of Master students training to use innovative teaching methods: it is complicated, multilevel, multi-component process with a dynamic structure and system of interrelated motivational, moral, volitional, mental and creative qualities and abilities of learning process, the level of mastery that provides performance and capacity awareness of innovative teaching methods by students is the mechanism they use in their future careers.

Creating innovative educational space in order to prepare Master students to use innovative teaching methods will create positive incentives for vocal and professional training, increase the intellectual potential of every student to improve his/her performance and prepare him/her for professional activities.

Music and system of teacher education needs substantial modernization that involves search for innovative methods to solve educational problems. Therefore, the main task of teaching science should be the search and implementation of the learning process of training future music teachers to use innovative technologies in order to enrich their creative and educational experience in general, vocal and vocational training in particular.

Vocal features characterize interesting syncretic forms of artistic and performance skills, that is why for each future teacher of music it is important to increase his/her own arsenal of knowledge from different fields of art, which requires implementation of the process of vocal and professional training of effective innovative technologies aimed at the development of a universal, creative and intellectual professional able to operate the acquired skills in their own educational activities.

The study does not exhaust all the process of vocal and professional training of Master students to use innovative teaching methods, but rather opens the prospect for a better understanding of the structural components of pedagogical conditions, characteristics of the implementation and improvement of the process.

Key words: *theoretical analysis, vocal training, graduate students, innovative teaching methods, training, art training, musical training, future singer.*

УДК 378.016:004.056.5

Мельник Сергій

Національна академія Служби безпеки України

м. Київ

ORCID ID 0000-0002-4231-8469

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ КІБЕРБЕЗПЕКИ

У статті визначено концептуальні основи організації професійної підготовки майбутніх фахівців із кібербезпеки у вищих навчальних закладах, а саме: концептуальну ідею, концепцію дослідження, яка включає теоретичний концепт, методологічний концепт, технологічний концепт. Здійснено аналіз досвіду проектування, моделювання й оцінювання освітніх систем, їх імплементації в сучасних наукових дослідженнях із педагогіки вищої школи. Установлено, що структуроутворювальними в організації системи професійної підготовки майбутніх фахівців із кібербезпеки у вищих навчальних закладах є мотиваційна, гносеологічна, праксеологічна, інформаційно-технологічна, моніторингова та оцінно-рефлексивна складові. Визначено зміст професійної діяльності і професійну спрямованість підготовки майбутніх фахівців із кібербезпеки відповідно до сучасних потреб суспільства.

Ключові слова: *концептуальна ідея, концепція дослідження, професійна підготовка, менеджмент вищої освіти, кібербезпека.*

Постановка проблеми. Сучасні темпи розвитку інформаційного суспільства в Україні та загальносвітовий розвиток ІТ технологій обумовлюють актуальність проблеми побудови й розвитку загальнодержавної системи кібернетичної безпеки, створення та вдосконалення методів, засобів і заходів кібернетичного захисту, отже, і ефективної організації професійної підготовки майбутніх фахівців управління кібербезпекою у вищих навчальних закладах. Актуалізація кібербезпеки в сучасному світі зумовлена впровадженням нових інформаційних технологій не тільки в економічній сфері. Енергетична безпека, як складова національної безпеки, національна безпека в цілому залежать від організації кібербезпеки та контролю інтеграції